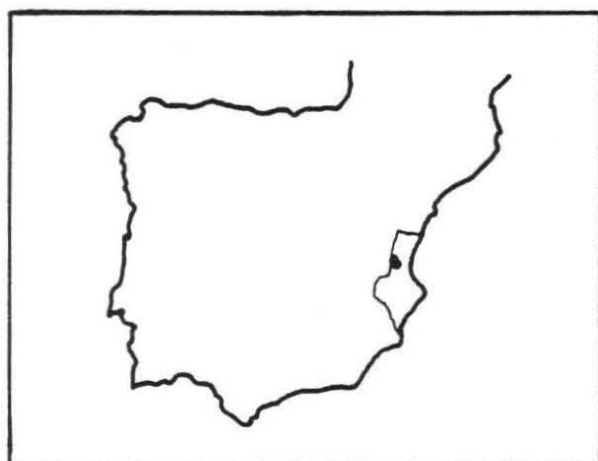
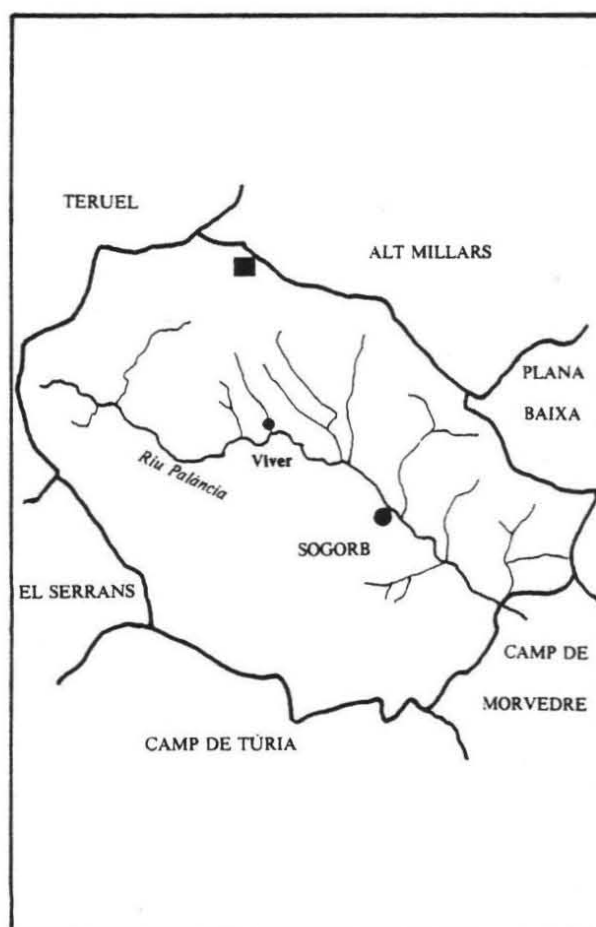

La cova de la Cerdanya. Pina de Montalgrao (Alt Palància)

Per Ferran Cardona (1)

RESUMEN

Se presenta la ficha de la cueva de la Cerdanya, situada en el Sistema Ibérico, termino municipal de Pina de Montalgrao en la provincia de Castellón.

Desarrolla un recorrido de 380 m. y una profundidad de -86 m. Lo más destacable desde el punto de vista morfológico es su gran sala de entrada (74 × 45 m.), presentando una fase clástica muy acusada a la que siguió otra quimiolitogénica representada por un fuerte dominio estalagmítico sobre el estalactítico.

La cavidad está hidricamente muerta y en algunos puntos se observa descalcificación. Una red de galerías más pequeñas que parten de un extremo de la sala, alcanzan la cota inferior.

RÉSUMÉ

Présentation de la fiche de la Grotte de la Cerdanya située dans le système ibérique, région de l'alt Palància, municipalité de Pina de Montalgrao.

D'un développement de 380 m et d'une profondeur de -86 m, le plus remarquable, du point de vue morphologique, est sa grande salle d'entrée (74×45 m) présentant une phase clastique très accusée à laquelle succéda une autre chimicolito-génétique représentée par une forte domination stalagmitique sur la stalactitique. La cavité est hydrographiquement morte, en certains points peuvent se remarquer des zones de décalcification. Un réseau de galeries plus réduites, partant d'un extrême de la salle, atteignent la cote inférieure.

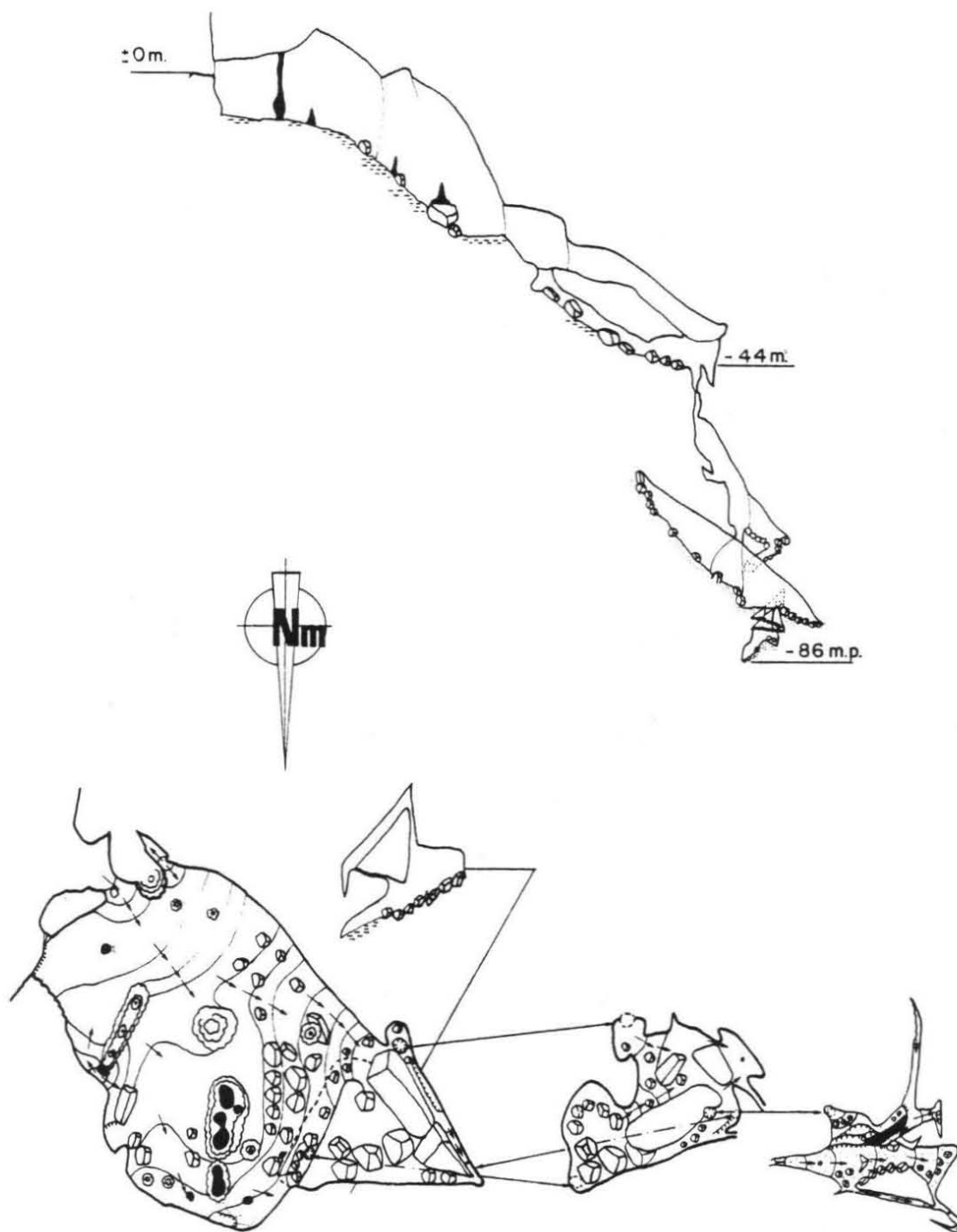
SUMMARY

A work about the Cerdanya Cave is made. This cave is located at the Sistema Ibérico, Pina de Montalgrao area in the Castellón country.

It is 380 m. long and -86 m. deep. The most important morphologically is the big room at the entrance (74 × 45 m.) which clearly presents a clastic phase followed by a chemico-lithogenic process where the stalagmites are more important than stalactites.

The activity of this cave has finished and a descalcification process can be observed everywhere. A system of narrow galleries departing from this room gets to the deepest point of the cave.

(1) ESPELEO CLUB DE GRÀCIA

COVA CERDANYA
Pina de Montalgrao (ALT PALÀNCIA, PAÍS VALEN-
CIÀ)

-86 m. / 380 m.

Topo. E.C.G.

Dib. J. Ferreres

INTRODUCCIÓ

A l'inici de la dècada dels setanta, un equip de la S.E. de l'Orfeó Gracienc (Grup Geogràfic de Gràcia), va dur a terme una campanya espeleològica a la regió de Sogorb (País Valencià), i a part d'explorar cavitats inèdites, es va realitzar una visita a la cova de la Cerdanya, ja coneguda força temps enrera.

Tots els resultats d'aquesta campanya van romandre oblidats al fons dels arxius, ja que el G.G.G. va bolcar tots els seus esforços a les campanyes a Mallorca que, entre 1970 i 1978, li van ocupar tota la seva atenció. El novembre de l'any 1978, la iniciativa d'un membre que ja havia participat a la primera campanya (en Jaume Ferreres), juntament amb l'interès despertat per l'esquema topogràfic retrobat als arxius, van moure a quatre membres del G.G.G. i el G.I.E. (llavors s'iniciaven les activitats conjuntes que van acabar en la fusió d'ambdós grups en l'E.C.G.) a tornar a la cova de la Cerdanya.

Presentem ara la topografia i altres dades obtingudes en aquella visita; aquest treball però, no pretén ser altra cosa que una fitxa de cavitat per tal de divulgar l'existència d'aquesta cova, ja que la seva relativa importància espeleomètrica fa que no mereixi restar oblidada.

Han col·laborat al present treball en Jaume Ferreres, en Xavier García i en Pere Lorente.

SITUACIÓ GEOGRÀFICA

La cavitat es troba situada al terme municipal de Pina de Montalgrao, a la comarca de l'Alt Palància i a pocs quilòmetres de Terol. Orogràficament, ens trobem al Sistema Ibèric amb relleus d'alçada mitja i abundància de calcàries del Juràssic (Mesozòic). Podem destacar el vèrtex de Pina, amb 1.401 m.s.n.m.; aquest continua cap el Sud per una estribació, la qual origina un turó anomenat Cerdanya, de 1.231 m.s.n.m., i que dona nom a la cova objecte del present treball, puix la boca s'obre a la seva banda meridional.

ACCÉS I LOCALITZACIÓ

Coordenades: $X = 3^{\circ} 4' 30''$ $Y = 40^{\circ} 0' 01''$ $Z = 1.100$ m.s.n.m.
(Est Meridià de Madrid)
Mapa I.G.C. full nº 614 (Manzanera).

El principal eix de comunicacions està constituït per la carretera nacional N-234 i la línia del ferrocarril de Sagunt a Terol; ambdues vies de comunicació segueixen al llarg del riu Palància.

L'accés més còmode a la cova és el que surt del poble de Xèrica, a la N-234 i que també té estació de tren, des d'aquí es pren la carretera fins el poble de Caudiel (a 6 Km.) i després se segueix per una altre que mena a Montan. Aquesta darrera carretera puja fortament fins arribar a un coll on comença a davallar; aquest punt, situat a uns 12 Km. de Xèrica, és un pas que comunica les conques dels rius Palància i Millars.

A la banda esquerra d'aquest coll surt una pista —accessible per als automòbils— la qual ens servirà per apropar-nos a la cavitat; després d'uns 3 Kms. ens trobarem a la falda del turó Cerdanya. En aquest punt cal abandonar els vehicles i marxar a peu. Podem observar a mitja alçada del turó una obertura a la roca, la qual és una de les boques de la cova; si la prenem com punt de referència ens permetrà arribar a la cavitat sense possibilitats de perdre'ns.

A la boca hi arribarem després d'uns 20 minuts d'enlairar-nos per uns corriols poc marcats, entre argelagues i altres arbusts baixos.

ESPELEOMETRIA

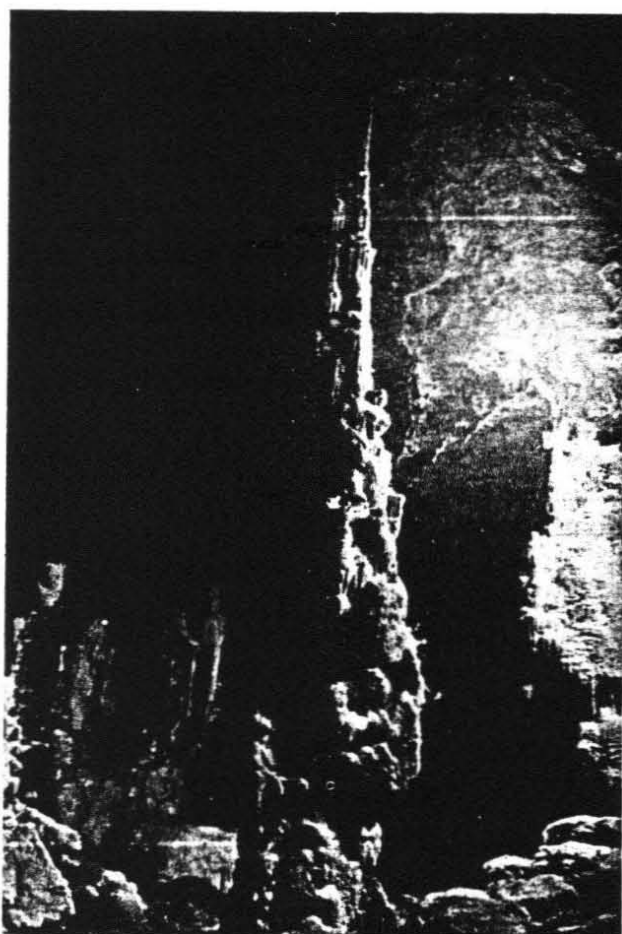
Recorregut: 380 m.

Profunditat: -86 m.

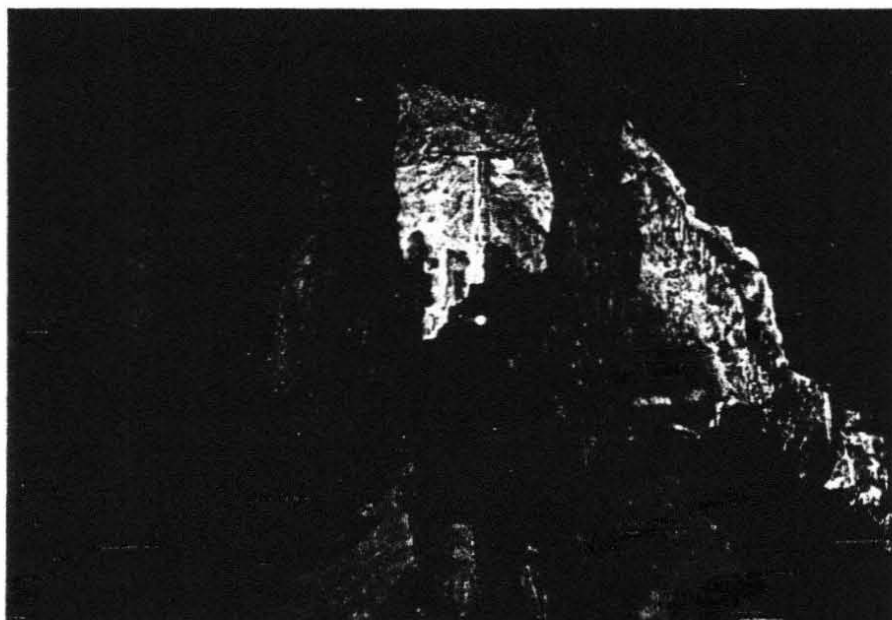
Dimensions sala: $74 \times 45 \times 16$ m. (2.200 M³)

La cova Cerdanya té dues boques separades per uns pocs metres; la superior comunica directament amb un ressalt vertical de 6 m., això fa que l'altra boca sigui l'accés més normal. Poc després de l'entrada ens trobem dins de la sala que té les mides suara esmentades, on destacarem la gran abundor de colades i massissos estalagmítics, mentre que les estalactites són força rares.

Aquestes formacions són posteriors a una fase clàstica, ja que reposen damunt d'un ingent cùmul d'enderrocs, el que fa aquesta sala molt dolenta per a transitar-hi. A l'extrem NW d'aquesta la complexitat clàstica és immensa, arribant a formar-se autèntics laberints entre els enderrocs. Aquí, i en el punt més allunyat de l'entrada (-44 m.) s'obre una estreta galeria vertical que ens permet l'accés a la zona més fonda. Passant per una sèrie de petits pous i de sales i galeries sobreposades, s'arriba a la fondària màxima: -86 m. En aquest segon sector caldrà utilitzar cordes per davallar.

Gran columna. Foto J. Ferreres.

Sala d'entrada. Foto J. Ferreres.